

הנחיות למנחה: סדנת "מי מפחד מהיהודים הרעים" (משך: 45 דקות)

פתיחה

מנחה יקר/ה,

תודה שאת/ה מוביל/ה את הסדנה החשובה הזו. הסרט מציף נושאים רגשיים, מוסריים ולאומיים עמוקים – והמפגש שאחריו נועד לעבד את התכנים, לחבר את המשתתפים למסר המרכזי, ולפתוח שיח על עשרת הדיברות כערכי יסוד לחוסן ולזהות.

המפגש מחולק לשלושה חלקים:

1. עיבוד אישי ורגשי של הסרט
2. שיחה על מסר הזהות והשליחות היהודית
3. דיון בעשרת הדיברות כערכים שניתן לחיות לפיהם – במיוחד לאור המלחמה

הבהרה חשובה

אם יעלו רגשות של ביקורת או הסתייגות מהסרט – זה לגיטימי, אבל נבקש לדחות את השיח הזה לאחר הסדנה, או בהודעה אישית. הסיבה: לעיתים תחושות קשות מתורגמות לביקורת, ודווקא ההזדמנות לעיבוד פנימי עלולה להתפספס. הסדנה נועדה לאפשר עיבוד רגשי וחיבור משמעותי לערכים שהסרט מעורר.

חלק א': עיבוד ראשוני (10 דקות)

1. עיבוד אישי בכתב (5 דקות)

שאלה: מה התחושות, המחשבות או התגובות הראשוניות שלך לאחר הצפייה בסרט? הנח/י את המשתתפים לכתוב לעצמם במשך 5 דקות. חלק/י דפים ועטים.

2. שיתוף זוגי + במליאה (5 דקות)

- בקש/י מכל משתתפ/ת לשתף את המחשבות עם בן/בת זוג.
- לאחר מכן – הזמן/י 2-3 שיתופים למליאה (רק למי שמעוניין/ת).

חלק ב': זהות ושליחות (10 דקות)

3. דיון פתוח בהנחיה (8 דקות)

שאלות אפשריות:

- מהם לדעתך המסרים המרכזיים של הסרט?
- האם את/ה מסכים/ה עם האמירה שהאנטישמיות היא תגובה לזהות ולא רק

שנאה עיוורת?

4. דברי סיכום קצרים של המנחה/ת (2 דקות)

אלי ויזל סיפר פעם: עם ישראל הוא שליח שקיבל מכה על הראש ונרדם. כשהתעורר – שכח שהוא שליח, מי שלח אותו ולאן. זה מצבנו. ואנחנו מתעוררים - **זאת קריאת ההשכמה של ה-7 באוקטובר.** הסרט מזמין אותנו לזכור את השליחות שלנו – לשאת ערכים מוסריים לעולם. והמצפן לזה? עשרת הדיברות.

חלק ג': עשרת הדיברות כערכים (20 דקות)

5. פתיחה למעבר לדיון קבוצתי

- עשרת הדיברות הם לא רק מצוות – אלא ערכים.
- הם מעניקים לנו בהירות מוסרית. כל אחד מאיתנו רואה את הדברים מזווית אחרת, ודווקא השוני בינינו משלים את התמונה. לכן נתחלק לקבוצות – וכל קבוצה תקבל דיבר אחד לדיון.
- הקדישו 10 דקות לדיון פנימי בקבוצה.
 - לאחר מכן, נחזור למליאה ל-10 דקות של שיתוף – נשמח לשמוע תובנות קצרות שעלו.

4 דיברות לדיון קבוצתי

א. אנוכי ה' אלוקיך – אמונה

הערך בלב הדיבר: העולם סוער, וכשאנחנו עומדים מול מצבים קשים – אי ודאות, פחד, אובדן – חשוב שנזכור שיש לנו על מה להישען. האמונה נותנת לנו פרספקטיבה עמוקה יותר. היא לא רק עונה על שאלות של "למה קרה", אלא בעיקר מחזירה אותנו לשאלה: "מה אני יכול לעשות עם מה שקרה?"

זה הופך אותנו לחזקים יותר. לא כקורבנות, אלא כשותפים פעילים בסיפור.

שאלות לדיון:

- מתי בחיים הרגשת שהאמונה שלך נתנה לך כוח להתמודד עם קושי?
- איך אתה מבין את הרעיון ש"ה' מאמין בי"? מה זה אומר מבחינתך?

ב. לא תשא את שם ה' אלוקיך לשווא – נשיאה באחריות

הערך בלב הדיבר: הדיבר הזה לא מדבר רק על קללות או שימוש לא ראוי בשם ה'. הוא מדבר על מה זה אומר להיות נושא של זהות – לייצג משהו גבוה בעולם. לשאת את "שם ה'" זה להיות בשליחות. אנחנו נושאים שם. לא במקרה שנאת היהודים מכוונת נגד מי שנתפסים כמי שמביאים אור לעולם – כי זה מאיים על החושך. הדיבר הזה מזמין אותנו לשאת את השליחות שלנו באחריות ובכבוד. זו לא גאוה ריקה, אלא מחויבות מוסרית עמוקה. להיות "טובים שנלחמים ברע".

שאלות לדיון:

- מה זה אומר בשבילך "לשאת את שם ה'" – ביומיום, במלחמה, בשיח עם אנשים?
- איך אתה מתמודד עם החשש שאולי לא תעמוד בגובה השליחות?

ג. לא תרצח – קדושת החיים

הערך בלב הדיבור: זה לא רק לא לרצוח. זה גם לא לעמוד מנגד כשמישהו אחר בסכנה. לא תרצח הוא לא רק גבול, הוא קריאה לפעולה. כשאנחנו מגיבים לרוצחים – אנחנו לא עושים זאת מתוך שנאה, אלא מתוך אהבת החיים. וכמובן – אנו נקראים להוסיף חיים על ידי אהבת חינו, הכלה של האחר וחוסר שיפוטיות.

שאלות לדיון:

- איפה אתה מרגיש שקשה לך לאהוב מישהו מהעם שלך – ומה יכול לעזור לך לפתוח את הלב?
- איך אפשר לגלות חמלה גם כלפי מי שחושב אחרת ממני – בלי לוותר על הגבולות שלי?

ד. לא תענה ברעך עד שקר – אחריות על הדיבור

הערך בלב הדיבור: מילים יוצרות מציאות. הדיבור שלנו יכול לחבר או לפצל, לרפא או לפגוע. בתקופה שבה כולנו צורכים חדשות, מגיבים ומשתפים – הדיבור הזה קורא לנו לעצור ולבחור במילים שמקדמות אמת, אחריות וחיבור. במיוחד בזמן מלחמה, כשכל מילה בונה או שוחקת את החוסן הלאומי.

שאלות לדיון:

- איך אפשר לדעת מתי חדשות הן אמת, ומתי הן פשוט חלק ממאבק תודעתי?
- מתי הרגשת שמישהו אמר לך משהו קטן – אבל זה שינה לך את כל היום?

סיום הסדנה (5 דקות)

- סכם/ את המסר המרכזי: האנטישמיות שאנחנו רואים מתפרצת שוב ושוב – אינה בהכרח תגובה למעשים שלנו, אלא ביטוי לעימות עמוק יותר: בין מוסר המבוסס על ערכים נצחיים, לבין עולם שמעדיף לפעמים בלבול מוסרי ונוחות על פני אמת.
- אנחנו לא שנאים בגלל שאנחנו רעים – אלא כי אנחנו נושאים תפקיד. עם שמקבל על עצמו ברית מוסרית בהר סיני ומנסה לחיות על פיה, מציב מראה לעולם. דווקא בגלל זה מופנית אליו שנאה.
- לכן, הדרך להתמודד אינה להסביר את עצמנו שוב ושוב – אלא להתחבר מחדש לזהות שלנו, לערכים הברורים של עשרת הדיברות, ולחיות אותם. מתוכם נבנה חוסן – אישי, קהילתי ולאומי.
- הזמן/ את המשתתפים להצטרף לקבוצת הווצאפ של התנועה ולהזמין הקרנה משלהם כדי להפיץ את המסרים האלו לקהילה, משפחה וחברים – קוד QR לסריקה ימצא על הדף.